

la proposta conservato dai ricercatori del Ramón Piñeiro. M. Luna Pérez ha approfondito la classificazione motivazionale fornendo anche il modello teorico che ne giustifica l'articolazione.

La mattinata si è conclusa con la presentazione di Guylaine Brun-Trigaud (CNRS, Laboratorio Bases, Corpus, Langage; del comitato di redazione e del comitato francese dell'*ALiR*), artefice dell'attuale cartografia dell'atlante: nella comunicazione «O proceso de elaboración cartográfica do AliR», l'autrice ha chiarito le tappe della costruzione delle carte secondo le nuove modalità, mostrando i vantaggi della cartografia in policromia e della razionalizzazione dell'uso dei simboli, troppo numerosi e talvolta poco leggibili nel formato monocromatico precedente.

Nel pomeriggio, presso la Facoltà di Filologia dell'USC, M. Luna Pérez e M. González González hanno avanzato una «Proposta de actualización de topónimos no AliR» sottolineando una serie di errori o di non conformità dei nomi delle località delle varie aree linguistiche, pubblicati nel volume di presentazione dell'*ALiR*, sui quali sarà necessario intervenire anche per adattare la banca dati alle nomenclature correnti. Nella seconda presentazione, Élodie Gallien-Guedy (dottoranda UGA), ha presentato i nomi gallo-romanzi e ibero-romanzi della canna palustre —assente dalla lista delle piante trattate nell'atlante romanzo— cartografati con QGIS e ShinyDialect (<<https://ljk-codes.imag.fr/shinydialect-v2/>>).

Sono seguite due sintesi parziali destinate al futuro vol. 4 dell'*ALiR* sui fenomeni atmosferici e gli astri: quella del comitato italiano sui nomi della Via Lattea a cura di Laura Mantovani e Federica Cugno (Università di Torino) e quella del comitato romeno sulle designazioni del sorgere del sole a cura di Manuela Nevaci (Università di Bucarest) e Rozalia Colciar (Università di Cluj-Napoca).

Nel tardo pomeriggio del 19 e nella mattinata del 20, sono state affrontate alcune problematiche relative all'organizzazione del lavoro per la realizzazione dei prossimi volumi dell'atlante e soprattutto alla necessità della digitalizzazione di questo per permettere una più ampia fruizione dell'opera ancora oggi poco presente nelle biblioteche pubbliche che spesso non dispongono più di fondi sufficienti per l'acquisto di questo tipo di pubblicazioni purtroppo dispendiose.

Il convegno si è concluso con i ringraziamenti della direzione dell'*ALiR* rivolti ai colleghi del comitato galiziano e in particolare a M. González González per la riuscita del congresso che ha consentito di discutere efficacemente, in modo costruttivo, sugli avanzamenti dell'atlante, rinforzando i legami professionali e di amicizia sui quali si fonda questa impresa collettiva impegnata oggi anche nel rinnovamento della produzione e dell'edizione dei materiali.

Elisabetta CARPITELLI¹
Université Grenoble Alpes

Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques (Lecce, del 30 de juny al 5 de juliol del 2025). — Com cada tres anys, segons la llarga tradició dels congressos de lingüística i filologia romàniques, la Société de Linguistique Romane, en aquest cas amb col·laboració de la Universitat del Salento, a Lecce, va celebrar la gran trobada de la romanística internacional, a la ciutat que es coneix també com a “Florència del Sud”. Una trobada científica que va comptar amb quinze seccions en què es distribuïren nombroses comunicacions relacionades amb la lingüística i la filologia de l'espai romànic; a saber, i d'acord amb els títols del programa en italià: 1. «Dal latino alle lingue romanze»; 2. «Linguistica romanza, lingüística generale e lingue creole con base lessicale romanza»; 3. «Grafemàtica, fonètica, fonologia e prosodia»; 4. «Morfologia flessiva e derivativa»; 5. «Morfosintassi, sintassi, semàntica e pragmàtica»; 6. «Lessicologia e lessicografia»; 7. «Onomastica»; 8. «La diatopia nelle lingue romanze e contatto linguistico»; 9. «Sociolinguística e variazioni»; 10. «Filologia linguis-

1. Université Grenoble Alpes, CNRS, Inria, Grenoble INP, GIPSA-Lab, 38000 Grenoble (France).

tica»; 11. «Filologia, edizione e letteratura romanze»; 12. «Elaborazione linguistica, storia esterna delle lingue romanze e storia della disciplina»; 13. «Traduzione, traduttologia e acquisizione linguistica nel mondo romanzo»; 14. «Filologia digitale, informatica umanistica e corpora»; i 15. «Storia linguistica dell'Italia meridionale e del Mediterraneo». Com és també habitual als congressos de la Société, s'hi van oferir diverses ponències i conferències plenàries: Martin Glessgen, «100 années de la Société et de la Revue»; Laura Minervini, «Scritture allografiche e linguistica romanza»; Adam Ledgeway, «Il contatto greco-romanzo nell'Italia meridionale»; i Rosanna Sornicola, «Dissolvimento della declinazione latina e formazione del plurale (italo)romanzo». Altres activitats acadèmiques, com la presentació dels nous volums de la sèrie «Manuals of Romance Linguistics», o la de l'estat dels treballs relatius al *Lessico Etimologico Italiano (LEI)*, ocuparen altres espais de la trobada. A més, els congressistes pogueren triar una de les tres excursions programades per al dijous 3 de juliol, per tal de gaudir de la terra i la costa salentines, així com, l'endemà divendres, d'una *Cena Sociale* al Castello de' Monti di Corigliano d'Otranto. D'altra banda, en l'assemblea general de la Société se'n va renovar la constitució del *Bureau*, en què l'anterior presidenta, Lene Schøsler (Copenhaguen), va cedir el relleu a Martin Maiden (Oxford), i es va anunciar la seu del congrés següent, la Universitat de Zurich, que ha d'aplegar de nou la romanística internacional l'any 2028.

José Enrique GARGALLO GIL
Institut d'Estudis Catalans
Universitat de Barcelona

Exposició «La Crusca provenzale d'Antoni de Bastero: tres-cents anys de filologia a Catalunya» (Barcelona, del 2 al 30 de juliol del 2025). — El 2 de juliol de 2025 es va inaugurar al CRAI Biblioteca de Fons Antic de la Universitat de Barcelona l'exposició temporal «La Crusca provenzale d'Antoni de Bastero: Tres-cents anys de filologia a Catalunya», que es va poder visitar fins al dia 30 del mateix mes. Instal·lada a l'espai expositiu que dona accés a la Biblioteca de Fons Antic, l'exposició estava dedicada a *La Crusca provenzale*, d'Antoni de Bastero, i fou comissariada pel doctor Francesc Feliu (Universitat de Girona i Institut d'Estudis Catalans).

Obria l'exposició un cartell que reproduïa el gravat a l'ègic del frontispici de *La Crusca provenzale*, el mateix que va servir per a il·lustrar la jornada d'estudi celebrada a Girona el 14 de febrer de 2025, amb motiu del tricentenari de la publicació de l'obra (vegeu la crònica corresponent en aquest mateix volum, p. 594-596). Tot seguit, una presentació del comissari de l'exposició, Francesc Feliu, explicava que *La Crusca provenzale* és un ambiciós diccionari d'autoritats sobre els provençalismes de l'italià, concebut per Bastero durant el seu llarg exili romà amb la voluntat de demostrar la influència que l'antiga llengua provençal hauria exercit en l'italià literari. Segons Feliu, el projecte incloïa tres parts: un volum introductori, el diccionari pròpiament dit i una àmplia antologia de poesia trobadoresca extreta dels principals manuscrits medievals.

Tot i que el projecte estava gairebé enllestit, la manca de recursos en va impedir la publicació íntegra, i només se'n va imprimir el volum introductori, a Roma, l'any 1724. Afortunadament, el gruix del material inèdit s'ha conservat en nombrosos quaderns manuscrits, actualment repartits entre la Biblioteca de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, la Biblioteca de Fons Antic i, en menor mesura, la Biblioteca de Catalunya i la Biblioteca del Seminari Diocesà de Girona. L'aniversari de la publicació del volum de 1724 ha impulsat un projecte d'edició dels materials que havien de formar part d'aquest diccionari, projecte que es podrà dur a terme gràcies a la recent digitalització d'aquests fons manuscrits.

La mostra es dividia en sis espais expositius dedicats a diversos aspectes de la figura de Bastero i de la seva obra cabdal, amb els materials exposats en vitrines i acompanyats de panells explicatius. La primera vitrina estava dedicada a les circumstàncies vitals d'Antoni de Bastero. La documentació que s'hi